

UZASADNIENIE

Z. G. został skazany prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Garwolinie w sprawie II K 53/08 z dnia 17.06.2010 roku za szesnaście czynów popełnionych w ciągu przestępstw (z czego dwanaście wypełniało dyspozycje art. 280 § 1 k.k. oraz cztery wypełniało dyspozycje art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k.), za co na podstawie art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. został skazany na karę **6 lat pozbawienia wolności**; na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczono skazanemu okres tymczasowego aresztowania od 14 września 2007 roku do 14 września 2009 roku; orzeczona karę skazany odbywał w okresie od 26 września 2011 roku do 27 czerwca 2013 roku, kiedy to uzyskał warunkowe przedterminowe zwolnienie z okresem próby określonym na 3 lata (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16 czerwca 2013 roku sygn. II AKzw 1139/13); postanowieniem Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 3 marca 2016 roku sygn. VIII Kow 498/16 prawomocnie odwołano warunkowe przedterminowe zwolnienie udzielone skazanemu postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16 czerwca 2013 roku sygn. II AKzw 1139/13 i zarządzono wykonanie reszty nieodbytej kary 6 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Garwolinie w sprawie II K 53/08 z dnia 17.06.2010 roku, **skazany karę tą będzie odbywał w okresie od 05.02.2027 roku godz. 16:30 do 06.05.2029 roku godz. 16:30**,

II. Sądu Rejonowego w Skarżysku-Kamiennej z dnia 22.12.2015 roku w sprawie II K 519/15 za czyn I wypełniający dyspozycję art. 13 § 1 kk w zw. z art. 280 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk na karę 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, czyn II wypełniający dyspozycję art. 191 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk - na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, za które to czyny wymierzono **karę łączną 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności**, na poczet której zaliczono okres tymczasowego aresztowania od 16 października 2015 roku do 22 grudnia 2015 roku;

III. Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 04.02.2016 roku w sprawie II K 888/15 za pięć przestępstw wypełniających dyspozycję art. 280 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i przestępstwo wypełniające dyspozycję art. 13 § 1 kk w zw. z art. 280 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, gdzie za każde przestępstwo wymierzono skazanemu karę 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz **karę łączną 5 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności**.

Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 19 kwietnia 2016 roku w sprawie sygn. II K 91/16:

- na podstawie z art. 85 § 1 i 2 kk i art. 86 § 1 kk wymierzono skazanemu Z. G. w miejsce kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami opisanymi w punktach II i III karę łączną 10 (dziesięciu) lat pozbawienia wolności;
- umarzano postępowanie w pozostałym zakresie;
- zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz kancelarii (...) kwotę 295,20 tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu;
- zwolniono skazanego od obowiązku zwrotu wydatków i obciąża nimi Skarb Państwa.

Powyższy wyrok zaskarżył obrońca skazanego z urzędu wnosząc apelację i skarżąc wyrok co do punktu 1 i 2 na korzyść Z. G..

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił, na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść i polegający na wymierzeniu Z. G. kary łącznej w oparciu o zasadę mieszaną, zbliżoną do kumulacji w sytuacji, gdy zdaniem skazanego, całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego przemawia za zastosowaniem zasady mieszanej, zbliżonej do absorpcji, a ponadto na pominięciu wyroku

wydanego przez Sąd Rejonowy w Garwolinie w sprawie II K 53/08 i nie objęciu tegoż wyroku węzłem kary łącznej (w szczególności, gdy karę orzeczoną w wyroku II K 53/08 skazany aktualnie odbywa).

Podnosząc powyższe apelant wniósł o zmianę wyroku w zakresie wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności, poprzez wymierzenie jej w oparciu o zasadę mieszaną, zbliżoną do absorpcji tj. w wymiarze 7 lat pozbawienia wolności, względnie połączenie w wyroku łącznym także kary orzeczonej w sprawie II K 53/08 i wymierzenie kary łącznej 8 lat pozbawienia wolności. Ponadto obrońca wnosił także o zasądzenie na jego rzecz kosztów pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym, które nie zostały uiszczone.

Na rozprawie apelacyjnej obrońca popierał własną skargę apelacyjną i wnioski w niej zawarte.

Prokurator wnosił o nieuwzględnienie apelacji i utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy okazała się być niezasadna.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, orzekanie przez Sąd I instancji w przedmiocie wydania wyroku łącznego w sprawie Z. G., w szczególności połączenie węzłem wyroku łącznego jedynie wyroków wydanych w sprawach Sądu Rejonowego w Skarżysku-Kamiennej z dnia 22.12.2015 roku w sprawie II K 519/15 (punkt II części wstępnej) i Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 04.02.2016 roku w sprawie II K 888/15 (punkt III części wstępnej), jest prawidłowe. Także wymiar ostatecznie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności należy uznać za prawidłowy, o jakich mowa w art. 85 a k.k.

Przechodząc do rozważań szczegółowych, sąd odwoławczy zauważa, iż na etapie postępowania odwoławczego powzięto informację o aktualnym odbywaniu przez Z. G. kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie Sądu Rejonowego w Garwolinie sygn. II K 53/08 (wyrok z dnia 17.06.2010 roku), podczas, gdy Sąd Rejonowy ustalił, iż kara wymierzona powyższym wyrokiem została już wykonana, co stanowiło w jego ocenie podstawę do przyjęcia, iż w tej sytuacji, wobec aktualnego brzmienia art. 86 § 2 k.k., wyrok ten nie podlega już połączeniu. Sąd Okręgowy zważył, że takie ustalenie było błędne. Kara orzeczona wyrokiem II K 53/08 nadal jest wykonywana i z tego powodu, nie można uznać, by była to przeszkoda do objęcia w/w orzeczenia węzłem kary łącznej, o jakiej mowa w art. 85 § 2 k.k. Zgodnie bowiem z tym przepisem podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu, z zastrzeżeniem art. 89 k.k., w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa, za które wymierzono kary tego samego rodzaju albo inne podlegające połączeniu. Aktualne brzmienie art. 85 k.k. wskazuje na kary „podlegające wykonaniu”, co dodatkowo przy uchyleniu z kodeksu karnego w jego aktualnym brzmieniu, dotychczasowego przepisu stanowiącego o tym, że połączeniu podlegają kary już wykonane (odbyte) – tj. dawnego art. 92 d.k.k., należy rozumieć jako brak możliwości połączenia w wyroku łącznym wyroków, w których orzeczone kary zostały już w całości odbyte. Jedynie bowiem dawny przepis art. 92 d.k.k., obowiązujący do dnia 1 lipca 2015 roku, przewidywał, że wydaniu wyroku łącznego nie stoi na przeszkodzie, że poszczególne kary wymierzone za należące do ciągu przestępstw lub zbiegające się przestępstwa zostały już w całości albo w części wykonane. Aktualnie takiej możliwości już nie ma.

Sąd Okręgowy zważył, że pomimo jednak takiego mylnego założenia (tj. że skazany Z. G. obył już w całości karę pozbawienia wolności orzeczoną w sprawie Sądu Rejonowego w Garwolinie II K 53/08), ostateczny brak połączenia wyroku II K 53/08 przedmiotowym wyrokiem łącznym i umorzenie w tym przedmiocie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego (na podstawie art. 572 k.p.k.) jest prawidłowe, albowiem połączeniu wyroku sygn. II K 53/08 sprzeciwiała się treść art. 85 § 3 k.k.

Unormowanie przewidziane w art. 85 § 3 k.k. stanowi dodatkową, negatywną przesłankę wymiaru kary łącznej, w ramach wyroku łącznego, aktualizującą się wówczas, gdy danej sprawie in concreto niewątpliwie spełnione są, w odniesieniu do dwóch lub więcej przestępstw popełnionych przez tego samego sprawcę, warunki przewidziane w art. 85 § 1 i § 2 k.k. W przedmiotowej sprawie spełniono warunki określone w art. 85 § 1 i § 2 k.k. co do połączenia także wyroku II K 53/08 (w zakresie jakości i ilości wymierzonych kar), ale jednocześnie istnieje przeszkoda do

jego połączenia, z wyrokami opisanymi w punkcie II i III części wstępnej wyroku łącznego, związana z popełnieniem przestępstwa (przestępstw) w trakcie wykonywania kary orzeczonej za inne przestępstwo.

Aktualna treść art. 85 § 3 k.k., obowiązująca od dnia 15 kwietnia 2016 roku, stanowi, że jeżeli po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary lub kary łącznej, sprawca popełnił przestępstwo, za które orzeczono karę tego samego rodzaju lub inną podlegającą łączeniu, orzeczona kara nie podlega łączeniu z karą odbywaną w czasie popełnienia czynu. Sąd odwoławczy zauważa, że wyżej zacytowane brzmienie przepisu zostało zmienione w dniu 15.04.2016 roku, ale też jego brzmienie obowiązujące po dniu 1 lipca 2015 roku (w istocie odmiennie sformułowane stylistycznie) nie pozwalało na połączenie w wyroku łącznym takiego wyroku, a faktycznie takiej kary, w trakcie której sprawca popełniał kolejne przestępstwo lub przestępstwa, z karami wymierzonymi właśnie za takie czyny (popełnione w trakcie wykonywania kary wcześniej orzeczonej).

Przekładając powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, należy podnieść, iż Z. G. wykonywał karę pozbawienia wolności orzeczoną w sprawie II K 53/08 nie tylko w okresie od 26 września 2011 roku do 27 czerwca 2013 roku, kiedy to po pobycie w zakładzie karnym uzyskał warunkowe przedterminowe zwolnienie z okresem próby określonym na 3 lata (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16 czerwca 2013 roku sygn. II AKzW 1139/13), lecz także w dalszym czasie. Co więcej, karą tą nadal „wykonuje”. Dzieje się tak, albowiem postanowieniem Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 3 marca 2016 roku sygn. VIII Kow 498/16 prawomocnie odwołano warunkowe przedterminowe zwolnienie i zarządzono wykonanie reszty nieodbytej kary 6 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Garwolinie w sprawie II K 53/08. Skazany Z. G. brakująca część tej kary będzie odbywał dopiero w okresie od 05.02.2027 roku (takie jest aktualne obliczenie wykonania tej kary, jeszcze nie uwzględniające wydanego wyroku łącznego, w którym złagodzący łączny wymiar pozostałych do odbycia kar pozbawienia wolności).

Skazany Z. G. popełniając przestępstwa, za które został skazany wyrokami opisanymi w punktach II i II części wstępnej wyroku łącznego (II K 519/15 – czyny popełnione w dniu 16.10.2015 roku i II K 888/15 – czyny popełnione w okresie pomiędzy 29.04.2015 roku, a 05.10.2015 roku), był cały czas w trakcie odbywania kary orzeczonej w sprawie II K 53/08. Z tego powodu kary orzeczonej za te nowe przestępstwa nie wolno połączyć z karą, w trakcie wykonywania której sprawca owe nowe przestępstwa popełniał. Dokładnie skazany dopuszczając się wszystkich przestępstw, za które w sprawach II K 519/15 i II K 888/18 wymierzono mu kary, korzystał wówczas z dobrodziejstwa warunkowego przedterminowego zwolnienia z reszty kary orzeczonej w sprawie II K 53/08. Ustawodawca przewidział wyłączenie możliwości połączenia węzłem wyroku łącznego kar orzeczonych za przestępstwo popełnione w trakcie wykonywania innej kary, z tą właśnie wykonywaną karą. Chodzi tu o oczywisty zakaz premiowania skazanych, którzy będąc w trakcie wykonywania kary, dalej prowadzą przestępczy proceder. Za takim rozwiązaniem przemawia także podstawowe poczucie sprawiedliwości.

Dla lepszego zobrazowania w/w sytuacji można przytoczyć następujący przykład: gdyby nie przewidziano przeszkody, o jakiej mowa w art. 85 § 3 k.k., to np. osoba odbywająca karę 20 lat pozbawienia wolności, a korzystająca przykładowo z przerwy w karze (warunkowego zwolnienia, przepustki itp.), popełniając na takiej przerwie kolejne przestępstwo, miałaby pewność, że przy ewentualnym skazaniu za nowy czyn i objęciu go węzłem kary łącznej z karą już wykonywaną, niczego nie ryzykuje, skoro maksymalny wymiar kary łącznej to też 20 lat.

Potwierdzeniem powyższego jest postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia z dnia 10 marca 2016 r., wydane w sprawie II AKz 68/164, zgodnie z którym:

„ - Przesłanka negatywna z art. 85 § 3 KK odnosi się do każdej kary wymierzonej i wykonywanej wobec sprawcy, który w trakcie jej wykonywania (tj. po rozpoczęciu, a przed jej zakończeniem) dopuszcza się popełnienia kolejnego przestępstwa. Jeśli zatem zważyć, że dopiero owo wykonywanie orzeczonej kary (jednostkowej lub łącznej), na gruncie ww. przepisu tworzy odpowiedni kontekst normatywny (tło) dla kolejnego przestępstwa popełnionego przez sprawcę, to w konsekwencji - popełnienie takiego przestępstwa już po zakończeniu okresu wykonania kary - oznacza a contrario, że nie zachodzi dodatkowy, negatywny warunek (przesłanka) wymiaru kary łącznej (Teza 3);

- Przesłanka negatywna z art. 85 § 3 KK odnosi się do każdej kary wymierzonej i wykonywanej wobec sprawcy, który w trakcie jej wykonywania (tj. po rozpoczęciu, a przed jej zakończeniem) dopuszcza się popełnienia kolejnego przestępstwa. Jeśli zatem zważyć, że dopiero owo wykonywanie orzeczonej kary (jednostkowej lub łącznej), na gruncie ww. przepisu tworzy odpowiedni kontekst normatywny (tło) dla kolejnego przestępstwa popełnionego przez sprawcę, to w konsekwencji - popełnienie takiego przestępstwa już po zakończeniu okresu wykonania kary - oznacza a contrario, że nie zachodzi dodatkowy, negatywny warunek (przesłanka) wymiaru kary łącznej (Teza 4)” (opubl. OSA/Szcz. 2016 nr 1, poz. 83, Prok. i Pr. 2016 nr 7-8, poz. 19, Legalis Numer 1446977).

Nie ma także racji skarżący, gdy twierdzi, iż nieprawidłowo przy wymiarze kary łącznej zastosowano zasadę mieszaną, zbliżoną do kumulacji. Jak podnosi skarżący, to zdaniem skazanego, całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego przemawia za zastosowaniem zasady mieszanej, ale zbliżonej do absorpcji. Apelant wnioskował o wymierzenie kary łącznej 7 lat pozbawienia wolności lub 8 lat tej kary – jeśli połączeniu podlegałyby także kara orzeczona w sprawie II K 53/08. Na uzasadnienie swojego stanowiska skarżący podniósł fakt łączności podmiotowo - przedmiotowo - czasowej czynów skazanego (bliski odstęp pomiędzy przestępstwami objętymi sprawami II K II K 519/16 i II K 888/15), podobieństwo zachowania się skazanego (rozboje na różne instytucje finansowe). Ponadto za takim stanowiskiem skarżącego przemawiać ma także dobra opinia o skazanym, jaka ten posiada w jednostce penitencjarnej.

Sąd Okręgowy zważył, że obecnie (po 01.07.2015 roku) przepis art. 85a k.k. określa cele, jakie musi spełnić wymiar kary łącznej. Otóż orzekając karę łączną, sąd bierze pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Tym samym dotychczasowe kryteria łączności podmiotowo – przedmiotowo – czasowej utraciły na aktualności o tyle, że należy je uwzględniać właśnie przez pryzmat celów wychowawczych i zapobiegawczych. Na plan pierwszy przy określeniu wymiaru kary łącznej wychodzą dziś elementy związane w osobą sprawcy. Reakcja karna skupiając się na sprawcy, musi być efektywna, a więc zapobiegać popełnianiu przez niego nowych przestępstw i go wychować. Treść art. 85a k.k. nie pozwala na wykluczenie dyrektyw przedmiotowego i podmiotowego związku między zbiegającymi się przestępstwami, jednocześnie jednak przesądza o ich jedynie pomocniczym charakterze. Stanowią one jedynie wsparcie dla dyrektyw prewencji indywidualnej i generalnej oraz pozwalają na pełniejsze ich zastosowanie. W ocenie Sądu Okręgowego, choć oszczędne w swej treści, to dostatecznie zrozumiałe, a przede wszystkim przekonujące jest stanowisko sądu I instancji, co do konieczności orzeczenia wobec Z. G. kary łącznej 10 lat pozbawienia wolności. Pozytywna opinia o skazanym, jaką wystawił Zakład Karny w C. istotnie ma duże znaczenie dla wymiaru tej kary, jako okoliczność łagodząca, ale też dostatecznie uwzględnia ją określony na 10 lat pozbawienia wolności wymiar kary łącznej. Nie można bowiem tracić z pola widzenia tego, że skazany dopuszczał się przestępstw o bardzo wysokim stopniu społecznej ich szkodliwości (w istocie najpoważniejszych, o jakich orzeka w pierwszej instancji sąd rejonowy), popełnił ich znaczną ilość, przebywając na warunkowym przedterminowym zwolnieniu i będąc już resocjalizowany w warunkach izolacji penitencjarnej. Postępował w sposób tak uparty i wysoce lekceważący dla prawa (by nie rzec „bezczelny”), że żadna inna łagodniejsza kara nie miałaby szans na spełnienie zamierzonych celów. Analiza poszczególnych modus operandi skazanego w sprawach II K 519/15 i II K 888/15 prowadzi do wniosku, że Z. G. urządzał sobie wycieczki niczym filmowy czarny charakter z Dzikiego Zachodu napadając na banki, wchodząc do nich z ukrytą twarzą i wymierzonym pistoletem. Takiego odbioru nie zmienia fakt, że skazany używał atrapy broni. Swoim zachowaniem skazany doprowadził szereg osób do stanu bezbronności i spowodował bardzo wysokie szkody materialne. Zachowaniem takim niewątpliwie wzbudził rzeczywisty strach wielu osób, a z powodu takiego właśnie stanu narażał dodatkowo ich zdrowie na dodatkowe negatywne następstwa. Choć związek podmiotowo – przedmiotowy pomiędzy czynami, co do których orzeczono karę łączną, jest bliski, to względem prewencji szczególnej i ogólnej nie uzasadnia uznania, by wymierzona kara łączna 10 lat pozbawienia wolności, w tej konkretnej sprawie, nosiła cechy rażącej niewspółmierności sensie jej surowości.

Nie ma także racji skarżący, gdy podnosi, iż skazany zasługuje na wymiar kary łącznej w oparciu o zasadę mieszaną, niemal zbliżoną do granicy absorpcji. Wymiar kary łącznej w oparciu o zasadę absorpcji to przypadek wymagający wyjątkowo korzystnych i łagodzących okoliczności po stronie sprawcy. Przy wymierzaniu kary łącznej

zastosowanie zasady pełnej absorpcji nie jest więc żadnym obowiązkiem sądu orzekającego czy też punktem wyjścia przy dokonywaniu prawidłowej oceny wymiaru kary łącznej. Jest przy tym oczywiste, że orzeczenie kary łącznej nie musi przynosić skazanemu korzyści, to jest orzeczenia kary łącznej w wymiarze niższym od arytmetycznej sumy poszczególnych kar – tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2016 r. IV KK 70/16 (Legalis Numer 1444864).

W tej sytuacji wyrok, jako odpowiadający prawu, utrzymano w mocy.

Na podstawie § 4 ust. 1 i 3 oraz § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 22 października 2015 roku (Dz.U. 2015.1801) Sąd Odwoławczy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokata J. Ł. kwotę 147,60 złotych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Na podstawie przepisów powołanych w sentencji wyroku Sąd Okręgowy zwolnił Z. G. od wydatków za postępowanie odwoławcze, uznając, że uiszczenie ich w sytuacji materialnej i osobistej skazanego (pobyt w zakładzie karnym) byłoby związane z nadmierną uciążliwością.